

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: **G. D.**
st. přísl. X
t. č. pobytem X
doručovací adresa: X
zastoupen **Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s.**
sídlem Kovářská 4, 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 9. 2020, č. j. OAM-326/ZA-ZA11-ZA20-2020,

takto:

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

- 1. Včas podanou žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 9. 2020, č. j. OAM-326/ZA-ZA11-ZA20-2020 (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž byla jeho žádost o udělení mezinárodní

ochrany zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ust. § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“).

II. Napadené rozhodnutí

2. Žalovaný v rámci odůvodnění napadeného rozhodnutí nejprve zrekapituloval obsah správního spisu a dosavadní průběh řízení. Následně se již zabýval tím, proč postupoval podle ust. § 16 odst. 2 zákona o azylu a žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou zamítl. Konkrétně žalovaný uvedl, že žalobce je státním příslušníkem Gruzie, která je považována za bezpečnou zemi původu, přičemž zde nedochází k pronásledování ani k mučení, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestání. Stejně tak Gruzie ratifikovala řadu mezinárodních lidskoprávních dokumentů, včetně pravidel týkajících se účinných opravných prostředků.
3. V této souvislosti žalovaný na základě opatřené informace o zemi původu mimo jiné doplnil, že v Gruzii jsou v rámci ústavního pořádku garantována základní lidská práva a svobody. Přestože lze hovořit o nižší úrovni jejich ochrany, včetně projevů porušování nezávislosti a nestrannosti výkonu soudní moci, tamní vláda spolupracuje s Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a dalšími humanitárními organizacemi. Případné zneužití pravomoci státních orgánů je řešeno rovněž prostřednictvím řady nevládních institucí a institutu ombudsmana, kterých poskytuje jednotlivcům ochranu.
4. Sám žalobce ve správním řízení argumentoval pro udělení mezinárodní ochrany tím, že měl v zemi původu problémy se strýcem kvůli pozemku. Konkrétně měl strýc žalobci zamezit přístup na pozemek a vyhrožoval mu zbraní. Žalobce se však v dané věci vůbec neobrátil na orgány veřejné moci v zemi původu, přestože tak učinit mohl. Naopak svoji situaci řešil vycestováním do zahraničí. V jeho případě se jednalo o vyhrožování ze strany soukromých osob, což má být primárně řešeno využitím vnitrostátních prostředků ochrany.
5. Závěrem žalovaný připomněl, že v případě postupu podle ust. § 16 odst. 2 zákona o azylu se příslušný správní orgán nezabývá tím, zda žadatel jinak splňuje podmínky pro udělení azylu či doplňkové ochrany.

III. Žaloba

6. V žalobě bylo namítáno, že žalovaný postupoval nesprávně, pokud posoudil žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou, neboť nebyly zohledněny individuální okolnosti případu. V této souvislosti žalobce argumentoval tím, že žalovaný si neopatřil dostatek aktuálních a relevantních informací o zemi původu, protože tak nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav věci. Podkladem pro rozhodnutí byla pouze jedna informace o zemi původu, která obsahuje obecné informace a nijak nesouvisí s případem žalobce.
7. Kromě toho žalobce zdůraznil, že ve správním řízení poskytl výpověď, jejíž věrohodnost nebyla žalovaným zpochybněna. Žalobcem uváděné pronásledování ze strany příbuzných pak může být v určitých případech důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. V tomto směru nelze považovat za dostatečné konstatování žalovaného, že právní řád Gruzie zakotvuje vnitrostátní prostředky ochrany. V souladu

s ustálenou judikaturou je totiž nutné věnovat pozornost tomu, zda jsou tyto prostředky v případě konkrétního žadatele skutečně dostupné. Za neurčitý dále žalobce označil odkaz žalovaného na činnost nevládních organizací a právnických osob. V kontextu skutkových okolností případu je totiž podstatné to, zda je domovský stát schopen a ochoten poskytnout žalobci ochranu či nikoliv.

8. Z těchto důvodů žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že s podanou žalobou nesouhlasí. K tomu doplnil, že žalobce ve správní řízení uváděl jako důvod pro podání žádosti o mezinárodní ochranu spory o pozemek, což vyústilo ve výhrůžky a ohrožování zbraní ze strany jeho strýce, tedy soukromé osoby. Na policii nebo jiné orgány veřejné moci v zemi původu se žalobce neobrátil, přestože tak podle opatřené informace o zemi původu učinit mohl. Žalobce se měl dále možnost seznámit s podklady pro rozhodnutí, přičemž jejich doplnění nenavrhoval. Nepodařilo se mu tedy vyvrátit zákonnou domněnku, na základě které je Gruzie považována za bezpečnou zemi původu.
10. Proto žalovaný krajskému soudu navrhl, aby žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Správní spis

11. Ve správním spisu se nachází zejména předávací protokol, záznam o poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu a protokoly o pohovorech k dané žádosti ze dne 30. 6. 2020 a ze dne 21. 7. 2020.
12. V rámci provedených pohovorů žalobce k dotazům správního orgánu mimo jiné uvedl, že z vlasti vycestoval proto, že měl kvůli pozemku problémy se svým strýcem, který mu chtěl odebrat půdu. V této souvislosti mělo být žalobci danou osobou vyhrožováno zbraní. Současně mu mělo být bráněno v tom, aby na pozemek vstupoval. Žalobce chtěl problémy vyřešit v rodině, protože se v zemi původu na policii neobrátil. Vycestováním chtěl rodině poskytnout prostor pro vyřešení situace. Následně by se do Gruzie vrátil. V zemi původu neměl žádné problémy se státními orgány ani nebyl trestně stíhán.
13. Za účelem vydání rozhodnutí o žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla do správního spisu založena Informace OAMP ze dne 21. 7. 2020 – Gruzie – Hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu. Žalobci bylo následně umožněno, aby se s podklady pro rozhodnutí seznámil, jak vyplývá z protokolu ze dne 31. 7. 2020, který je součástí spisové dokumentace. Žalobce svého práva nevyužil a ani nenavrhoval doplnění podkladů pro rozhodnutí.
14. Následně bylo vydáno napadené rozhodnutí, které je v současné době předmětem soudního přezkumu.

VI. Posouzení věci krajským soudem

15. Žaloba byla podána osobou oprávněnou (ust. § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené v ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu.
16. Soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem souhlasili a krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.
17. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (ust. § 75 odst. 1 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).
18. Žaloba **není důvodná**.
19. V žalobě bylo namítáno, že žalovaný v řízení dostatečně nezjistil skutkový stav věci, neboť neobstaral dostatek aktuálních informací o zemi původu, přičemž na jejich základě řádně nezdůvodnil svůj závěr o tom, že žádost o udělení mezinárodní ochrany je zjevně nedůvodná. Naopak vycházel pouze z jedné informace o zemi původu, která není v nyní projednávané věci relevantní. Žalobce ve správním řízení uváděl obavu z návratu do vlasti, a to kvůli výhrůžkám ze strany svého strýce, což může být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný se však těmito okolnostmi dostatečně nezabýval, když sice odkázal na zakotvení vnitrostátních prostředků ochrany, ale již důsledně neposoudil, zda jsou v případě žalobce reálně dostupné.
20. Krajský soud předně uvádí, že žalovaný považoval podanou žádost o udělení mezinárodní ochrany za zjevně nedůvodnou podle ust. § 16 odst. 2 zákona o azylu, který stanovuje, že: *„Jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.“* Ve třetím odstavci daného ustanovení je dále uvedeno, že: *„Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.“*
21. V této souvislosti je v ust. § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu stanoveno, že bezpečnou zemí původu se rozumí: *„stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, 1. ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, 2. který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a, 3. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a 4. který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlížejí nad stavem dodržování lidských práv.“*

22. Základem vnitrostátního konceptu tzv. bezpečných zemí původu je právní úprava obsažená v již uvedené procedurální směrnici, která umožňuje členským státům uplatňovat domněnku, že země původu je pro žadatele o mezinárodní ochranu bezpečná, pakliže není v konkrétním případě prokázán opak. V této souvislosti mohou členské státy přistupovat k vymezení bezpečných zemí původu buďto případ od případu, nebo mohou přijmout seznam všech zemí, které považují pro účely řízení ve věci mezinárodní ochrany za bezpečné (viz body 40, 42 a 46 preambule procedurální směrnice).
23. V České republice je uplatňován druhý z uvedených přístupů, neboť byla v souladu s ust. § 86 odst. 4 zákona o azylu přijata vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů, která v ust. § 2 bodu 7. označuje za bezpečnou zemi původu rovněž Gruzii, a to s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie.
24. S ohledem na skutečnost, že žalobce pobýval ve městě Kobuleti, které se přímo v oblasti Abcházie či Jižní Osetie nenachází, je možné ho na základě dotčené právní úpravy považovat za žadatele o mezinárodní ochranu pocházejícího ze země, která je pro něj bezpečná. V tomto směru lze přisvědčit žalovanému, že je to právě žalobce, který je povinen tvrdit a dokazovat rozhodné okolnosti svědčící o tom, že jinak uplatňovaná domněnka pojetí Gruzie jako bezpečné země původu je v jeho případě vyvrácena (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, a ze dne 15. 2. 2021, č. j. 4 Azs 325/2020 - 29; odkazovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz).
25. Z toho důvodu nelze nezákonnost napadeného rozhodnutí bez dalšího dovozovat z toho, že ve správním spisu je založena pouze jedna aktuální informace o zemi původu, která na skutkový příběh žalobce přímo nedopadá. Zprávy o zemi původu nejsou vytvářeny na míru konkrétní žádosti o mezinárodní ochranu, ale podávají typicky celkový obraz či všeobecné informace o politické, lidskoprávní, sociální nebo bezpečnostní situaci v daném státu. Žalobce pak údaje obsažené v daném podkladu pro rozhodnutí věcně nezpochybnil, ale pouze polemizoval s tím, že správní orgán měl zaměřit svoji pozornost nikoliv na činnost nevládních organizací, ale zejména na reálnou dostupnost vnitrostátních prostředků ochrany, tedy na možnost a ochotu státu poskytovat jednotlivcům ochranu.
26. Z obsahu dotčené informace o zemi původu vyplývá, že Gruzie ratifikovala řadu mezinárodních lidskoprávních dokumentů a současně v této oblasti spolupracuje a umožňuje činnost příslušných nadnárodních institucí či nevládních organizací. Přestože současně poukazuje na snížený standard ochrany některých základních práv u specifických skupin osob či nedostatky v oblasti vyšetřování případů mučení, nejedná se svoji povahou o okolnost svědčící o tom, že by se běžný občan daného státu nemohl účinně obracet na příslušné orgány veřejné moci za účelem získání ochrany před nezákonným jednáním.
27. V této souvislosti je nutné připomenout, že se statusem bezpečné země původu je neodmyslitelně spojeno rovněž zakotvení a fungování systému vnitřní ochrany, byť nelze v individuálních případech zcela vyloučit snížení jeho dostupnosti či efektivnosti, a to typicky v případě politicky angažovaných osob nebo takových, které byly vystaveny nezákonnému jednání ze strany vykonavatelů veřejné moci.

28. K obdobnému závěru ostatně ve vztahu k fungování právního systému v Gruzii dospěl také Nejvyšší správní soud, když například ve svém rozsudku ze dne 12. 12. 2019, č. j. 1 Azs 342/2019 – 45, uvedl, že: „*Ve shromážděných podkladech se instituce a nezávislé organizace vyjadřují i k účinnosti a nezávislosti vyšetřování v Gruzii (poskytování účinné ochrany všem občanům). Činí závěr, že existuje účinná policejní ochrana, což potvrzuje i judikatura (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2018, č. j. 6 Azs 271/2017 - 45, ze dne 31. 5. 2018, č. j. 7 Azs 90/2018 - 44, či ze dne 30. 8. 2018, č. j. 9 Azs 226/2018 - 27). Jisté výhrady uvádí Human Rights Watch pouze ve vztahu k vyšetřování trestných činů spáchaných právě „příslušníky orgánů pověřených vymáháním zákonnosti“ na civilním obyvatelstvu. Stěžovatelem tvrzené pronásledování však nesouvisí s pronásledováním příslušníky orgánů pověřených vymáháním zákonnosti, ale toliko soukromými osobami.*“
29. Podobné okolnosti případu lze pozorovat také v nyní projednávané věci, neboť žalobce podání své žádosti odůvodnil výlučně tím, že mu mělo být vyhrožováno ze strany jeho strýce, a to v kontextu sporu o rodinný pozemek. Záměrem žalobce bylo vycestovat ze země do doby, než bude celá záležitost uvnitř rodiny, tedy bez kontaktování orgánů veřejné moci, vyřešena. V případě žalobce se tak nejedná o politicky či jinak exponovanou osobu, u které by se dalo riziko selhání vnitrostátního systému ochrany běžně očekávat.
30. Žalobce ostatně sám uvedl, že neměl se státními orgány v zemi původu žádné problémy. Stejně tak nejsou z jeho výpovědi patrné žádné konkrétní indicie svědčící o tom, že by mu příslušné orgány veřejné moci neposkytly ochranu, pakliže by výhrůžky ze strany rodinného příslušníka oznámil, což neučinil. Za dané situace je proto nutné dát za pravdu žalovanému v tom, že zákonná domněnka pojetí Gruzie jako bezpečné země nebyla úspěšně vyvrácena.
31. Krajský soud opětovně zdůrazňuje, že vyvrácení domněnky bezpečné země zatěžuje v daném případě primárně žalobce, který usiluje o udělení azylu či mezinárodní ochrany. V souladu s ust. § 16 odst. 3 pak žalovaný nepostupoval v rozporu se zákonem, pakliže se blíže nezabýval tím, zda jsou v případě návratu žalobce do Gruzie dány důvodné obavy z hrozby pronásledování nebo skutečného nebezpečí vážné újmy ve smyslu ust. § 12 a ust. § 14a zákona o azylu.

VII. Závěr a náklady řízení

32. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud rozhodl o žalobě tak, že ji v plném rozsahu zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
33. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.) a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, respektive ani úhradu nákladů řízení nepožadoval, protože se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok III.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 22. března 2022

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce